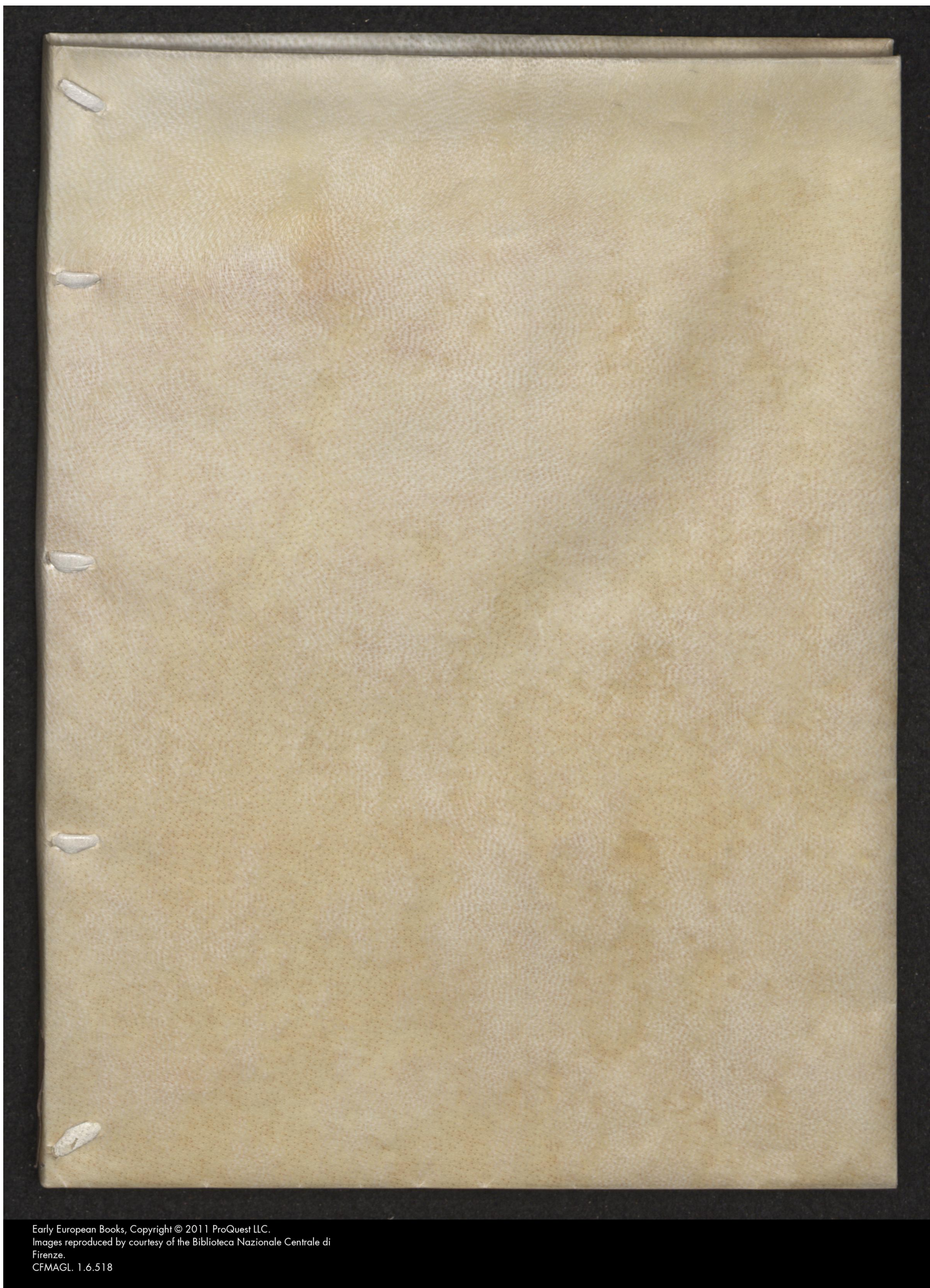
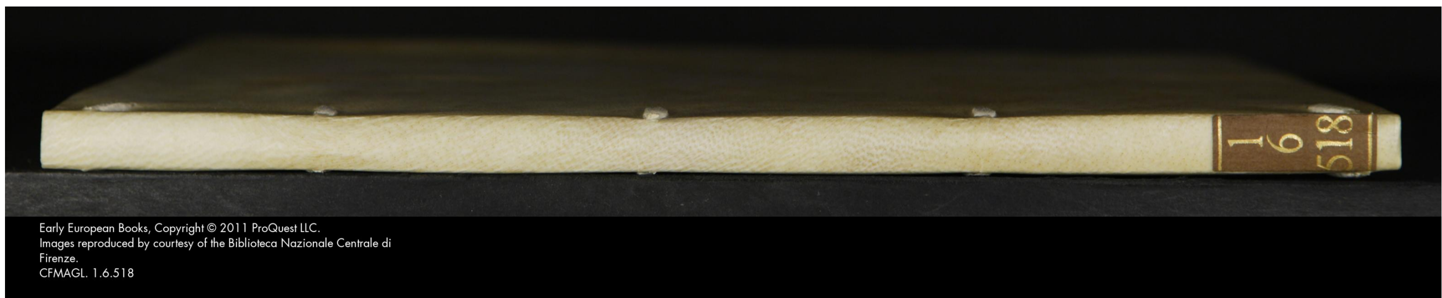
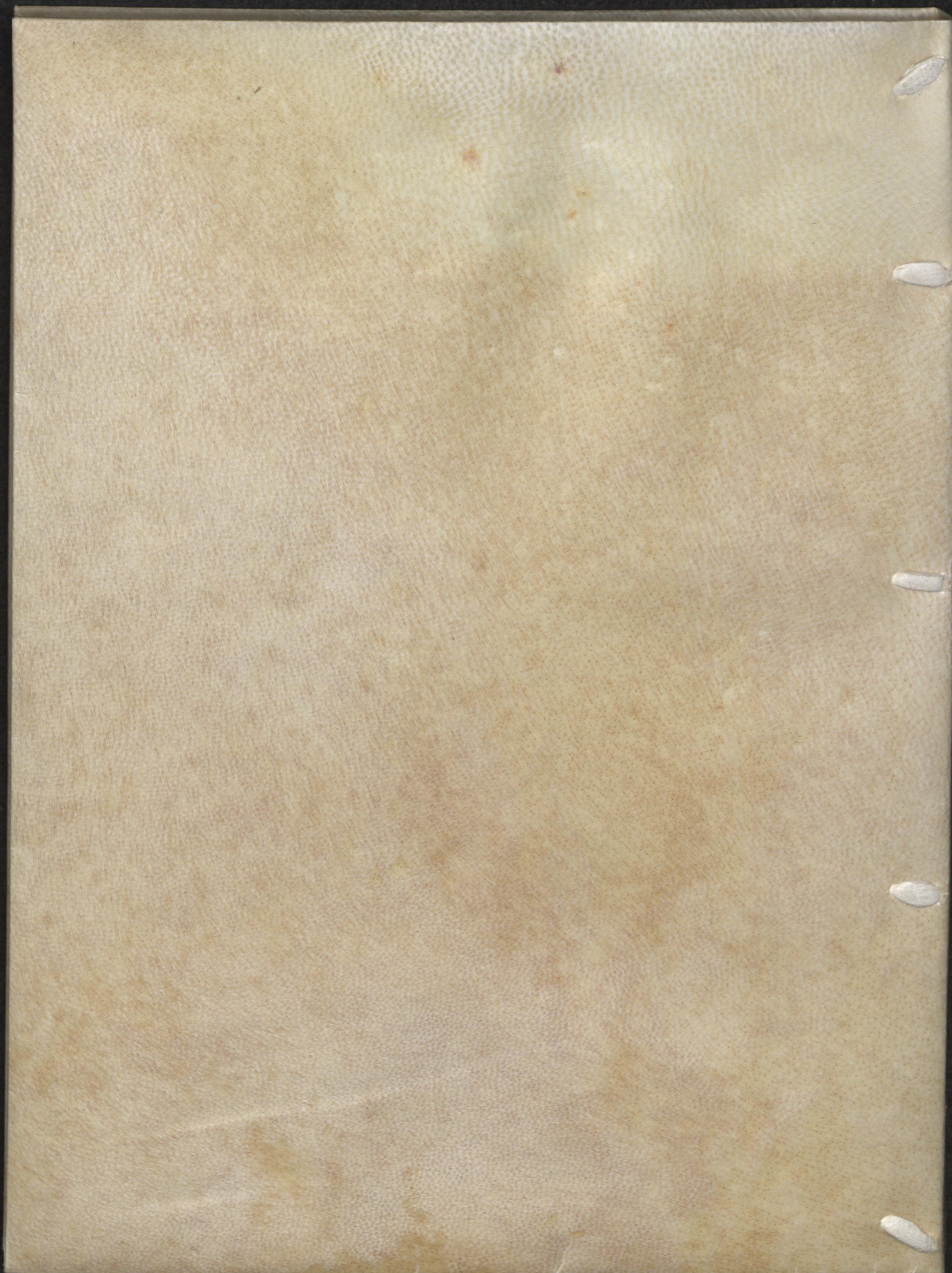
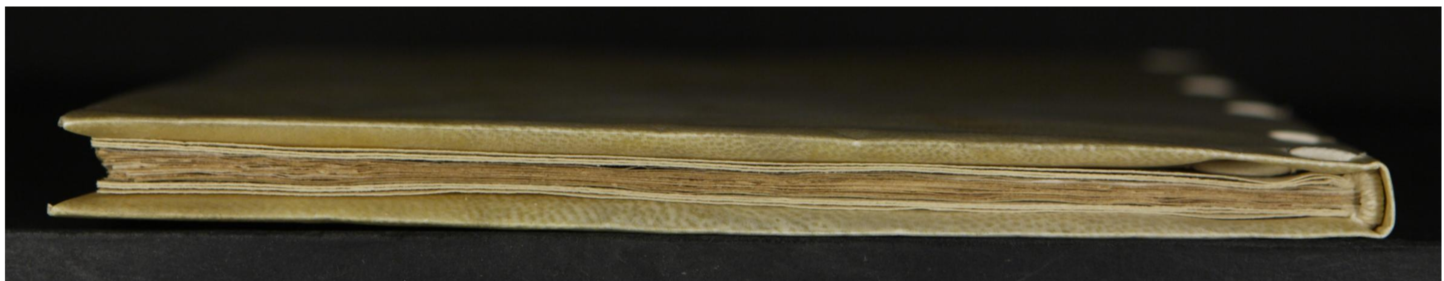

1
6
518

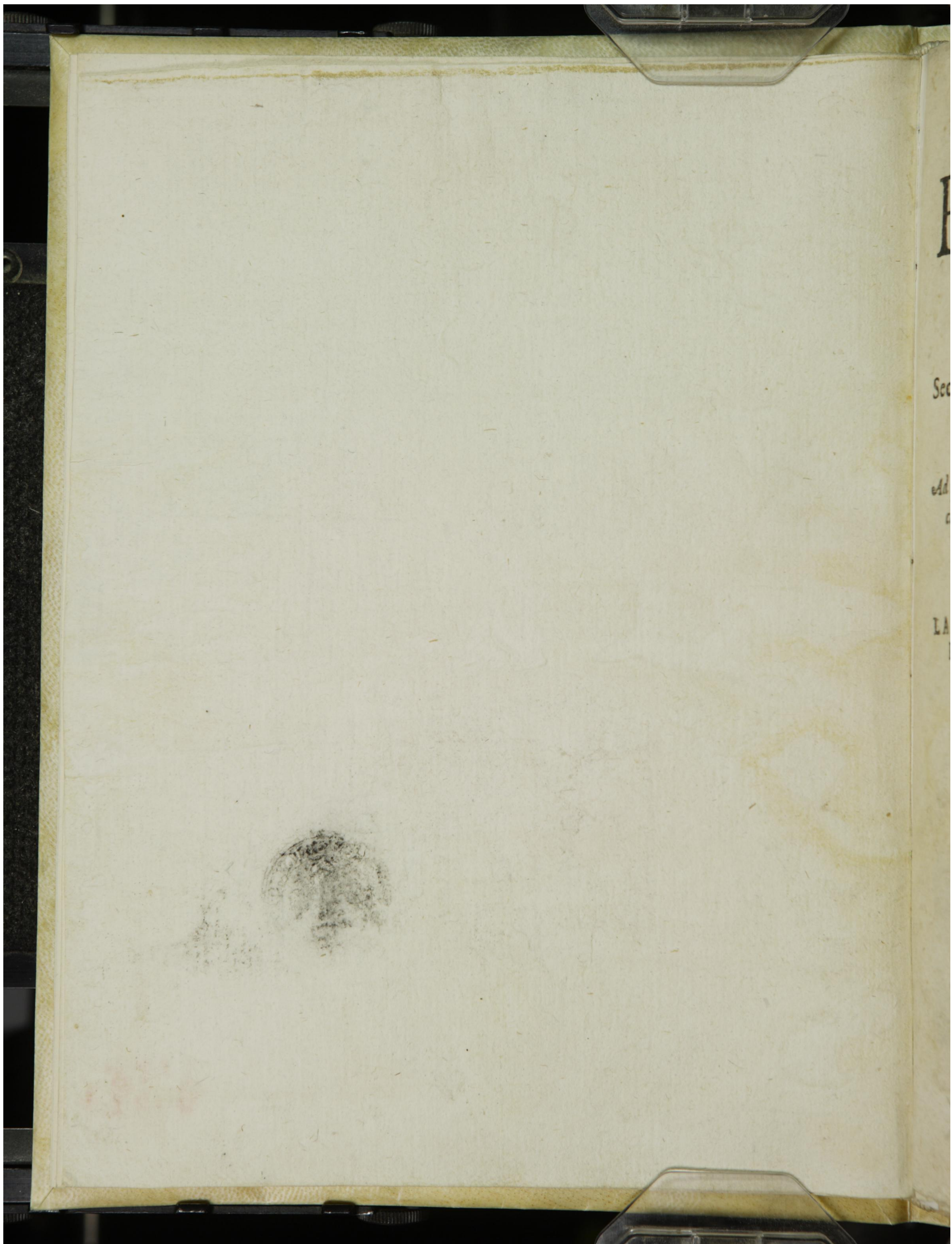

D. D. R. C. F.

DE ABDITIS EPIDEMION CAVSIS

PARÆNETICA VELITATIO:

Secretioribus Theologorum, Politicorum, Medicorum, Physicorum, Astrologorum, & Historicorum Hypothesibus instructa.

Ad præcauendam & feliciter curandam LVEM PESTIFERAM, *cum cæteris malignis & popularibus Febribus, in quibuslibet Ciuitatibus, etiam maximis, & indiuiduis Hominibus:*

Miris modis, ac plurimùm hactenus ignoratis.

AVTHORE

LAZARO MEYSSONNIERIO Matisconensi, Doctore Philosopho Medico Facult. Monspel. PRACTICO LVGDVNENSI.

B-I

LVGDVNI,

Sumptibus PETRI PROST.

M. DC. XLI.

VIRO ILLVSTRI,

NOBILISSIMO, ATQVE AMPLISSIMO DOMINO

D. GABRIELI DV PVY-DV-FOV, ET DE CHAMPAGNE,

Marchioni de Comberonde, Comiti de Grasse, Baroni de Parse, & Pecheseul, à Consiliis & Libellis REGIS Christianissimi, &c.

OGITAVI *sæpiùs*, *VIR NOBILISSIME*, *quibus officiis, tot & tantis acceptis ab Humanitate Tua beneficiis responderem. Sed ea fuit apud me rei grauitas, vt vix aliquod eorum quæ mihi*

inter Κειμήλια conseruantur, quod etiam cum minimis Tuæ erga me Beneuolentiæ testimoniis conferre potuerim. Ipsaque Tua Dignitas perillustris tanto fulgore me consternauit, vt biennium integrum, cogitationis illius, quæ primùm in animo meo nata est, ideâ ἐνςαλικῶς retinuerit. Non ille Tuus, quem toto Semestri Lutetiæ Parisiorum expertus sum, χαριεντισμὸς ad ἔκςασιν incitare nutantem; Non Charissimæ Matris extra patrium Marchionatus sui solum, in his oris periculosè decumbentis fortunatissima cura; Non Illustrissimæ Comitissæ Sororis tuæ ex ferocissimo morbo iampridem restitutæ, (quod Artis meæ fœlicitati debebam) Tibi gratissima, mihi iucundissima memoria, poterat. Ingenioli mei sublimiora molimina serpebant in apertissimis foribus, quæ nihil nisi magnum admittunt inter sacros illos parietes, qui Amplissimum illum, & Sapientissimum Supremi Galliarum Senatus Oraculum, Præsidē BELLEVRÆVM *tecum excipiunt. Vicit tamen denique propositi constantia; Et frequentior, ac in dies recurrens, Animi Tui erga selectiores Encyclopædiæ partes affecti, recordatio fecit vt Opusculum istud flosculis è Scientiarum, atque Artium præcellentiorum penetrabilibus lectißimis conspersum Tibi offerendum putarim. Nouitatis gratia nitorem, quem politior elegantia desideraret excusabit: Nec Astrologica forsan displicebunt Tibi* VIR SAPIENTISSIME, *qui me olim de Mathematicis differentem non illubenter audiuisti.*

Id

Id refricabit si bene spero (bono fauente N V M I N E) *visus Illustrissimus Comes* D I Z I M I A C V S, *quem non inclyta modò Maiorum series & Historiis nostrorum temporum celebrata in rebus bellicis fortitudo, sed etiam singularis comitas Elogiis summis dignissimum efficiunt. Is vt Nobilissimæ Tuæ prosapiæ primùm annexus, hoc in me contulit beneficium, vt ex faustis in Medicina operibus Tibi innotescerem, Patronus me clientem apud Te iterum fouebit, vt gratâ manu Munusculum istud accipias, & me credas.*

Tibi Addictissimum

MEYSSONNIER. D. M.

LECTORI.

AMICE Lector. Paucis Te volo. Opus istud à me conscriptum est ante Pentagoni Editionem, sed non ante eiusdem Conceptionem vt sic loquar; Quamobrem quod ad eius methodum singula referas opto, vt vbi de causis à me dictum est, causam Facietem & Fouentem, *Soluenti* & *Opprimenti*; quemadmodum ex Circulo secundo particularis Pentagoni patebit, accommodes; Sub *Generante* Disponentem colloces: Ita omnia harmonicè sibi respondere comperies. Iterum verò, atque iterum repeto omnia à me hîc, & alibi scripta, Ecclesiæ Christianæ Catholicæ censuræ permittere, à cuius Orthodoxa fide ne latum quidem vnguem recedere constitui. Non licuit mihi Actuosæ Medicinæ crebrioribus, & omninò anxiis occupationibus variè distracto, ac propemodum obruto in Errata Typographica animaduertere, quod in aliis meis operibus factum est; Tu benignitate tua, si lectiones mendosas restituas, quicquid à nobis desideratur expleueris.

Ad

Ad Medicos nunc me deserta per ardua fontes
Raptat amor, iuuat ire iugis quà nulla priorum
Pæoniam molli diuertitur orbita cliuo.

MEYSSONNIER. D. M.

AD CL. V.D. MEYSSONNIERIVM, Vtriusque Medicinæ Doctorem Celeberrimum.

PRodiit ex ægro Iouis, alma Minerua cerebro,
Nascitur ex sano, sed Medicina Tuo.
Dira Lues, Febrisque fuit malè cognita Priscis:
Lumine cuncta patent per Tua Scripta nouo.
Has ego curaui, Te præscribente, per artes
Olim impune furens, lethiferúmque malum:
Nec metuam posthac, cùm stent hæc Dogmata, sannas
Queîs vanâ Medicos excipit Arte λαὸς.

I. LAMBERTVS Serenissimi Principis GASTONIS BORBONII, Fratris Vnici REGIS Christianissimi, in Principatu Dombarum Chiriatros.

Si

SI protegendam præsidio DEI
Credas salutem, rem, sobolem, domum,
Insana cum sors intonabit
Si Domini fugias sub umbram:
E fraude cæca te DEVS eximet
Frangetque casses insidiantium
Nec sæuiens latè venenum
Lethiferæ patiêre pestis:
Nec te nec ædes vis propius tuas
Aut Damna tangent: nam DEVS Angelos
Custodiæ tuæ salutis
Præficiet vigilésque ad omnes
Motus viarum qui referent moras,
Qui per salebras te manibus ferant
Ne saucietur pes recussus
Obiicibus scopulorum acutis.

AMEN.

DE

DE ABDITIS EPIDEMION CAVSIS.

SEMPER is fuit ſtudiorum meorum ſcopus, vbi plenioris ætatis vices ſubij, vt ſcholaſticis verboſæ cuiuſlibet Philoſophiæ tricis relictis, ex tot, tantiſque tum veterum, tum Neotericorum obſeruationibus, & meditationibus, partim ſcriptis, partim traditis, aliquid exprimerem quod mortales ærumnas, non verbis vocibuſque leuare, ſed ſenſibiliter tollere veris earum cauſis patefactis valeret. Hoc priſcis illis Sapientibus Hebræis, Græcis, & Ægyptiis in votis fuiſſe exiſtimo, dum vanitas fallacis Eloquentiæ nondum in Philoſophorum animos id genus mollitiei induxiſſet, vt veteri Academiâ relictâ mallent ſine magno labore in foro & in roſtris, ſplendidis

variorum παρέργων næniis inuenta diuinorum Hominum exornare, quàm adaugere. Quamobrem veterum illorum consuetudinem simpliciorem, & meliorem apud me reuocans totus incumbere constitui, vt non inani captandæ modo famæ desiderio, sed ardenti DEI gloriæ zelo, & generis humani dilectione fraterna commotus, aliquid quod reapse cum nouitatis gratiâ posset cumulatioris vtilitatis fructus afferre, præstarem.

Eaque de causa potissimum circa *Luis Epidemicæ* clades oculos explicans subiit cum humana miseratione, pro tam sæua plaga cuius,

——— Quis funera fando
Explicet aut poßit lachrymis æquare labores?

Subiit inquam meditatio cuiusdam auxilij quo finem posset inuenire, vel leuamen. Hoc autem cum ex intima causarum cognitione procedat, arduum quid & difficile quis non videt? cum ipsas hactenus Homines latuisse certum sit, indeque tantâ famâ tantos honores reportarint antiqui illi sagacioris, & securioris sapientiæ sectatores, Hippocrates Cous, & Apollonius Thyaneus. Nam certè dum ex summa Mundi Orchestrâ ad imum centrum Machinæ, medicorum vulgus miserè causas Luis istius quærens deuoluitur, rursusque per Elementorum varias regiones, in sublime defertur, parum abesse videtur à vaga illa Pyrrhonis opinione, cuius sectatores vt Σκεπτικοὶ incipiebant, ita sine magno meditationis suæ fructu Ἀπορρητικοὶ desinebant. Hoc in mentem mihi reuocat primam illam Errorum circa

naturam, numerumque Principiorum varietatem in quam variè distrahebantur Thales, Heraclitus, Anaximenes, Hesiodus, Pherecides, Anaxagoras, Democritus, aliique ante, & circa ætatem Platonis, & Aristotelis, veritate, interim delitescente.

§. I.

a *Opiniones vulgares de causis pestis reiectæ.*
b 1. *Cacochymia damnata.*
c 2. *Plethorici simpliciter peste corripiuntur.*
d 1. *Plethorici multi, & cacochymi in peste liberi.*
e 3. *Aëris inspiratio simplex reiicitur, & vitiosarum aquarum simplex potus.*
f *In multis locis aëre puro, & aquis optimis pestem accedere.*
g 4. *Astrorum motus generales non probantur, neque ventorum vis simpliciter.*
h 5. *Non Deorum Ethnicorum ira pestem efficit.*
i 6. *Compositæ sine delectu pestis causæ improbantur, vt inutiles, & incertæ.*
k *Antidotorum vis incerta.*
l *Eorum vis inutilis exemplo comprobatur.*

VT enim ad statutam θέσιν veniam [a], alij διάθεσιν peculiarem cuiusque considerantes causam Luis pestiferæ reiecerunt [b] in *Cacochymiam* cuius species essent Anthrax & Bubo pestilens ex fœtida illa materia vi naturæ sese exonerantis reiecta. Alij verò considerantes quosdam [c] *plethoricos* non cacochymos etiàm in hos affectus incidere, iudicarunt causas desumi *ex vtraque* quod summa plethora facilè

degeneret in cacochymiam, iuxta illud Hippocratis de Athletarum habitu, οὐδὲ τι δύναται μένειν ἐν τῷ ἐσχάτῳ οὐδὲ ἀτρεμέειν. Verùm cùm animaduerterent alij [d], plethoricos multos, & cacochymos in ipso Pestis contagio nullo pestilẽti symptωmate corripi, veram Pestis causam [e] *Aëri* inspiratione attracto fœtidis exhalantium vaporum ab aqua, terra, cadauerum pædore inquinato tribuerunt ipsique *aquarum vitiosarum* potui [f]. At verò cùm ipso adhuc occipiente contagio in Regionibus plerisque, neque lacustres, palustres, aut fœtentes aquas, neque terrestres in solo temperatiore halitus, à constituta consuetaque temperie, neque fœtere cadauera, plurimos tamen interire variis in partibus loci afflicti cognoscerent alij, causas istas vt imperfectas ablegarunt, & ad superiores [g] *Astrorum motus* concitantes varias in aëre perturbationes *ventos pestilentes* iis non absimiles, qui Sorano referente εἰς Ἰλλυρίων καὶ Παιόνων βαρβάρων γῆν λοιμοῦ κατασκήψαντος perflare solebant, nubes impuras ex aliis locis attractas, & aduectas confugerunt, quibus sese adiunxit magnus antiquorum, & recentiorũ Astrologorum Græcorum, Arabum, & Latino-barbarorum numerus, quasdam constellationes, (vt vocant) siue syderum quosdam coïtus, atque radiationes stabilientes Pestem generantes, aërem inficientes corporibus officientes; sed quamuis hæc ratio quàm proximè accedat ad veritatem, quidam tamen ratiocinio solertiori rem totam expendentes mirati sunt, quomodo causa vniuersalis agens in vniuersos non vnius re-

gionis, ſed orbis totius homines ipſaque animalia belluina, ínque ipſum aërem cuius beneficio quotquot ſumus omnes viuimus, & ſpiramus, non tamen omnes afficiat. Gyris enim ſphæricis orbium omnes quotidie ſubiicimur; Aërem ſingulis momentis non homines modò, ſed etiam animalia cuncta terreſtria attrahunt ac vitale pabulum inde conficiunt, diuerſimodè tamen afficiuntur, cum tamen æqua deberet effectuum exiſtere ratio, omneſque Ciuitates, omnes Homines, omnia Animalia aëre viuentia deberent malè affici à cauſa vniuerſali deleteriam vim vniuerſaliter explicante per omnes & per ſingulos. Quod cum minimè fieri viderint alij Ethnici[h] iis in quibus vim Archetypi crediderunt, *Diis* videlicet ſuis *iratis* cauſam peſtis adſcripſerunt, ſed cum viderent quemadmodum in Attica illa peſtilentia deſcribente Thucydide accidit quòd ὅσα τε πρὸς ἱεροῖς ἱκέτευσαν ἢ μαντείοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐχρήσαντο, πάντα ἀνωφελῆ ἦν, τελευτῶντές τε αὐτῶν ἀπέστησαν ὑπὸ τοῦ κακοῦ νικώμενοι. Hinc factum eſt vt plerique rationes omnes[i] iſtas commiſcētes, & componentes *ſine delectu cauſas* propoſuerint, ac fugam, & Antidotorum vim omnibus vno eodemque conſilio propoſuerint nullam Antidotis, aut incertam aduerſus venenum peſtiferum δύναμιν obſeruantes, cum plurimi etiam ex Medicis præſcribentibus intereant, iuxta illud Poëticum:

Quæſitaque nocent artes, ceſſere magiſtri
Phyllirides Chiron, Amythaoniuſque Melampus.

Imò nullus viſus ſit[k] certum contra venenum iſtud

nobis offerre remedium, sed quod rectè Ioannes Hartmannus *Præseruatiua pestis reperiuntur quamplurima hinc inde apud medicos descripta, sed quam certa extraque omne periculum posita illa sint satis liquet cum æquè præseruatos, & securos adoriri soleat.* Nam nos ipsi sane possumus affirmare plurimos, etiam sine Antidotorum vsu seruatos, & quamplures cum eodem periisse. Quod si quis pertinacior fidem expectet ab exemplis forsan celeberrimum nostrum [l] *Hollerium* suis in tractatu de febribus descriptis secundùm causas à se allatas remediis alexipharmacis sibi consuluisse existimabit: Quod si quærat exitum, Iacotius Scholiastes illius, hunc ipsum *præmatura morte in pestilentissimo aëre abreptum* edocebit.

§. II.

a *Scopus Authoris.*
b *Causæ veræ Luis pestiferæ conditiones.*
c 1. *Qua constãte pateat cur hi potiùs, quam illi, hæ vrbes, hæc animalia magis afficiantur quam illæ, illa, &c.*
d *Quia hoc non accidit à contagio simpliciter.*
e *Probatur experimentis nouissimis vrbium peste non affectarum.*
f 2. *Rationibus, & logismis Arithmeticis.*
g 3. *Per leuissima ex ordine Politico commoda in secernendis affectis ab infectis.*
h 2. *Cur non statuto tempore per quartas anni.*
i 3. *Cur in omnes sine delectu temperiei agat.*
k 4. *Cur sine aëris & aquæ vitio.*
l 5. *Cur sydera non generales*

les & particulares pestes significent. | m 6. *Cur vana vis antidotorũ.* n 7. *Cur alij morbi pauci.*

OPeræpretium igitur fuerit[a], aliquam *Causam* inuestigare, vt *veram*, & omnibus suis numeris absolutam habeamus[b], qua constante demonstrare queamus[c], *Cur* aliqua regio afficiatur, alia licet vicina non laborante contagio, ídque ipsum in vrbibus, vicis, & Hominibus ipsísque belluis. Vidimus enim nuperrime, saluâ Sabaudiâ peste correptos Allobrogas-Delphinates, Salyos liberos: Obseruauimus etiam Ciuitates parum dissitas, furente in proximis vrbibus contagio sanas seruatas, remoto postea correptas ægrotasse, idipsum in hominibus & bestiis. Quod si quis in ipsa[d] *communicata contagia* reiiciat siue per turmas militares, siue per alios, vix erit quod in obiectione, vel momento manere possit, si consideret has ipsas, & per alia loca transiisse, quæ tamen salua remansere[e]. V. g. Copiæ ex Alpinis regionibus Lugdunensem pestem anni cIↃ. IↃC.XXVIII. quidam aduexisse crediderunt. Cur non & Labisco? cur non & Cularona? cur non inquam tot vrbes aliæ, quæ longè ante, vel postea tantum, multis succedentibus mensibus ægrotarunt, imò feram istam luem nullo modo persenserunt. Profectò si contagij solius causa pestis induceretur nullo modo Pestis cessare posset semel excitata, cum [f]rationi sit maximè consentaneum Arithmetico calculo demonstrante. Quòd si vnus inficit decem, mille contagium diffundent inter 10000. & sic in infinitum vis

pestilens

pestilens produceretur, quod est Experientiâ iudice, falsum. Quod si quis velit ex [g] ordine Politico saluam hanc rationem efficere, cessare videlicet contagium per separationem diligentem, & curam celerem parabolanorum; Ego ad experimentum prouoco. Quis enim nescit in Lugdunensi ciuitate semper optimum fuisse constitutum ordinem, datos regendæ sanitati prudentissimos administratores, rerum omnium copiam, separatos ægros seuerâ normâ, sanos seruatos ab infectis, & ab affectis, hanc methodum ab ipso principio ad finem vigilantissimis optimatum quorundam curis seruatam. Hac tamen hebdomade sæuiente morbo, sexcentos periisse, sequenti minorem numerum, tertiâ maiorem, incertis morbi motibus, ac tandem S. DEI beneficio sub eadem cura desiisse. Quod si curâ emendari hac potuisset, statim ab initio extinctus fuisset: si verò à contagio, productus esset & confirmatus, etiam in multos annos perseuerasset, aucto furore morbi donec ciues omnes, ad extremum deleuisset. Causam igitur patefacere conuenit veram cur hoc fiat, quaque postmodum probare queamus [h], cur hoc & illo tempore, cùm Pestes aliquando per hyemem fiant, aliquando etiam per æstatem, & vere & autumno; cùm statutas sibi seruent periodos alij ferè morbi, quod testatur Hippocrates lib.3. Aphor. sintque alij verni, alij æstiui, alij hiemales, alij tandem autumnales vt ibidem copiosè demonstratur [i] *Cur cacochymi* & *plethorici* æquè, vt & *medio modo se habentes* corripiantur [k]. *Cur aëre puro*, ac nullo prorsus aquarum vitio

pestes

pestes accedant [l]. *Cur syderum* σχηματισμοὶ, & συζυγίαι *particulares pestes inducant*, non autem inter omnes,& per omnes diffusas? [m] ? *Cur hi*,aut illi media in pestilentia, sine vllis seruentur antidotis ? *Cur alij* præsidiis optimè confirmati, & muniti miserè pereant ? [n] *Cur omnes morbi in Pestem* tunc degenerent?Ita enim futurum existimo, vt dubiis illis solutis maximo cum fructu causæ repertæ beneficio veritas prodeat,humanisque miseriis finis, aut leuamen accedat.

§. III.

a *Methodus causarum Luis pestiferæ.*	b *Generans.* c *Fouens.*

VT igitur expectationi tantæ satisfiat [a], quintuplicem causam in hoc, vt in cæteris affectibus considerantes,*generantem*,*disponentem*,*mouentem*,*fouentem*,& *facientem* [b]: *Generanti* facilè cum practicis melioris notæ quicquid ex Elementis,aut alimentorum substantia,qualitate,quantitate, aut assumendi modo,& excrementorum retentione desumi poterit tribuam.Et deinde pro [c] *fouente* cum iisdem nec humores quatuor, nec corruptam reliquarum impuritatum saburram tentabo reiicere, vt faciliùs omnibus altiora nondum sapientibus me accommodem. Sed quid de causa *faciente* sentiam vbi breuiter explicuero quid de *disponente* & *mouente* causa, quæ potissimum consideranda venit,plenius ego differam, ac firmissimis rationum momentis experimentisque confirmabo.

§. IV.

a *Μίασμα pestiferum.*
b *Eius effectus.*
c *Locus in quo mouetur.*
d *Cur non expellatur per intestina, &c.*
e *Cur in superficiem corporis eiiciatur.*
f *Ratio exemplis illustratur.*
g *Causa faciens.*
h *Vnde Carbunculi?*
i *Vnde Bubones.*
k *Loca Bubonum.*

IN omnibus morbis Epidemiis est quoddam[a] μίασμα λοιμῶδες, quod *perniciem pestilentem* habet sibi coniunctam, si in corpore maneat propter δύναμιν quandam δηλητηριώδη, quâ statim per societatem *arteriarum* in Cor irruit, &[b] vitalem calorem suffocat, & extinguit, nisi vegeta naturæ vi in summam corporis superficiem expellatur; Neque enim, quòd in humoribus inter[c] arteriosa vasa conclusis recurrat, potest sine summo periculo per conuersionem concentricam vt ita loquar in corporis centrum secerni[d], vt per patentes intestinorum vias expelli queat; faciliùs id per vrinas efficeret, nisi variæ viarum, atque inextricabiles errorum ambages se se opponerent, & transitus vicinior cordi viuifici caloris officinæ[e]; Sed cùm per sudores Natura, venarum, & arteriarum serosas impuritates expurgare consueuerit, hanc ipsam seruare rationem, cùm hanc ἔκκρισιν molitur, tentat eadem; at victa, vel μιάσματος crassitie, vel pororum difficiliori reseratione, quod diffusum expurgare non potest, in paucissima loca iubente necessitate deponit[f]. Testes hu-

iu-

ius veritatis mihi ſunt coaceruatæ illæ ἔκκρισες in exanthemata & ecthymata, vt in ſanguine venoſo efferueſcente in variolis & morbillis, quas peſtes Rhazis appellat, quemadmodum & in φυμάτων, & furunculorum procreatione manifeſtum eſt, quorum eadem non eſt pernicies cum carbunculis & bubonibus peſtilentibus, quod Anthracum iſtorum μίασμα viciniorem ad arterias habeat regreſſum, furunculorum verò ad venas; Huius autem μιάσματος, ſiue vt aliquando Latinè loquar [g] *inquinamenti* vis lethifera cauſa peſtis eſt *faciens* ſuperiùs appellata, & in *fouente* μίασμα continetur *ſanguinis*, ſcilicet per arterias delati beneficio circulatorij motus recremento; Quod tenuius & acrius bilioſum vulgus dicit *Carbunculos* potius, ſin craſſius vt in ſanguineis, pituitoſis, & melancholicis [i] *bubones* facit in [k] *emunctoriis* corporis maximè, quòd vt docet αὐτοψία in adminiſtrationibus anatomicis euidentiores ſint circa hæc loca venarum & arteriarum tubuli, calor potentior, cutis laxior, frequentiorque ad *glandulas* in his contentas naturæ expellentis declinatio vt in ſudorum prouocatione manifeſtum eſt. Quibus omnibus circumſtantiis addi poteſt commodè proxima cuti prædictorum vaſorum, ac minimum à ſuperficie remotorum conſtitutio, ita vt micare in his locis quemadmodum in carpis, temporibus, & ſecundo tarſi digito tactu iudice agnoſcat.

§. V.

a *Causa efficiẽs μιάσματ@.* | b *Causa disponens.*

[a] QVid verò *μίασμα* illud *efficiat*, aut ad hoc efficiendum disponat declarandum est[b]. *Disponens* enim latet hîc causa, sequitur hanc efficiens illud inquinamentum *αἰτία*: vbi enim statim productum est, statim etiam Pestem efficit, quia eodem ipso momento producitur vis δηλητηριώδης illa iam dicta quæ est causa pestem faciens. Hic nodus Gordius & inexplicabile *κάθαμμα*, quod soluere conuenit S. DEI beneficio, neque enim sine Numine summo hæc eueniunt.

§. VI.

a *Causa mouens Luis Pestiferæ duplex.*
b *Edictum* DEI.
c *Causa metaphysica.*
d *Manus* DOMINI.
e *Angelus* DOMINI.
f *Angelus perdens.*
g *Angelus Cadens.*
h *Dæmones morbos faciunt in humanis corporibus.*
i *Vnde Nomina Dæmonum deducantur in sacris.*
k *Quare Angelus pestifer ibi* corrumpens *appellatur.*
l *Quomodo pestem faciat.*
m *Diabolus causarum naturalium scientissimus.*
n *Diabolus Astrorum vim imitatur.*
o *Qui agere potest in Elementa, potest etiam, & in Elementata.*
p *Causa mouens & disponens metaphysica pestis.*

Quod

QVod fiet si [a] duplicē Causam *mouentem* assignauerimus Pesti, vnam *Metaphysicam*, alteram verò *Physicam*.i.merè naturalem: Nam vt de priore loquar; Certum est ex diuini Verbi eloquiis Summi Iudicis imperio pestilentiam in homines mitti, quod testatur vox Hebræa דֶּבֶר pestem significans à radice דָּבַר *Dixit, eloquutus est*, quòd sit res à DEO [b] edicta, & decreta: sic enim per Moysem Pharaoni (Exod. 9. v. 3.) *Ecce manus mea erit super agros tuos.* deinde paulò pòst; *Et pestis valde grauis*; sic DOMINVS DEVS Israëlitis in monte Sinaï; *Si nec volueritis recipere disciplinam, sed ambulaueritis ex aduerso, &c. cúmque confugeritis in vrbes mittam Pestilentiam in medio vestri.* Leuit. 26. v. 23. &c. Ibi igitur [c] causa mouens pestis est יד-יהוה [d] *manus* DOMINI quæ alias dicitur (2. Sam. vel Reg. c. 24.) מלאך יהוה [e] *Angelus* DOMINI, & in hoc casu מלאך משחית [f] *Angelus perdens*: Scriptura SS. vocat etiam המלאך המכה [g] *Angelum cædentem*; Nam certè יהוה vtitur ministerio Angelorum eiuscemodi perdentium, vt puniat peccata nostra, quemadmodum patet ex Historia Dauid 2. Reg. cap. 24. v. 17. vbi dicitur quod Angelus Domini qui perdens, & cædens postea nominatur*, erat iuxta aream Areuna Iebusæi, & omnes Doctores Christiani Theologi, Medici sentiunt [h] *Morbos à Dæmonibus fieri*; imprimis D. Hieronymus in 4. cap. Matthæi: & D. Chrysostomus hom. 54. in caput 17. Matth. Et ex Medicis elegantissimus Fernelius lib. de Abditis rerum causis, Franc. Valesius lib. de Sacr. Philosophia, Baptista Codronchus de Morbis venefic. Cæsalpinus, & alij. Quin & doctrinâ Euangelicâ ma-

nifestum fit mulierem afflictam fuisse per Dæmonem quem D. Lucas cap. 13. v. 11. appellat πνεῦμα ἀσθενείας spiritum infirmitatis. Addidit Dæmonis nomen Historia Iobi dum scribit cap. 2. v. 7. Egressus igitur שטן à facie DOMINI percussit Iob vlcere pessimo à planta pedis vsque ad verticem eius. Ibi *Angelus percutiens* appellatur שטן *Satan*, id est, aduersarius[i] ab effectu à quo Dæmones in sacris Scripturis nomen habent, vt rectè notat Martinus Delrio lib. 3. Disquisit. Magicarum. Quare Angelus pestem faciens rectè ibidem משחית *perdens & [k] corrumpens* est appellatus, quòd corruptionem efficiat: nam verè factâ corruptione, & producto hoc miasmate, siue inquinamento, eoque naturæ vi opposito morbos pestilentes faciunt dæmones, vt docuit Artephius in Claue mai. Sapiētiæ & Franciscus Valesius c. 28. Sacræ Philosophiæ. Quomodo autem procreare possint hoc ex sanguine μίασμα pestiferum etiamsi dictu difficile sit, probare tamen possumus[l] id fieri eodem modo quo à syderibus postea produci clarè demonstrabimus cùm præsertim, teste S. Dionysio cap. 4. de Diuinis nominibus[m]: *Diabolus nullum donorum naturalium peccando amiserit;* vnde fit, concludente Delrio iam citato (lib. 2. operis prædicti) *vt vires naturales habeat valentissimas, diuturnam & multiplicem experientiam, Essentiæ & qualitatum, quæ rebus quibuslibet insunt peculiares, scientiam exactam, adeò vt verè effectum quod cupit* (addam Permittente DEO quod supra dixit) *dare commodissimè.* Quod autem perspectam habeat [n] Astrorum vim, clarè patet ex eo quod ignē de

Cœlo

Cœlo decidere fecerit, ventũ vehementem excitarit, Iob 1. v. 16. 19. grandinem in Ægyptios miserit, cum fulgure, pluuia & tempestate, quam prædictus Delrio Societatis IESV Theologus eximius asserit in S.S. dici expressè per malos Angelos immissam. Quæ quidem omnia cùm fieri vi schematismων astralium manifestum sit, ex omnium Astrologorum testimonio, Dæmonem (permittente DEO) qui illam in prædictis effectibus imitatus est, idem etiam in pestis inductione efficere perspicuum est, cùm iam scripta fiant in Elementis; Ista verò de quibus dicimus, & in [o] Elementis simul, & Elementatis. Concludamus itaque DEI permissu iustoque iudicio posse corrumpentem Angelum corruptionis pestiferæ in homines μιάσματα, iis quæ ab Astrorum vi produci possunt non absimilia generare; Ac [p] ea ratione Dæmonem posse habere in se causam pestis, tum Disponentem, tum Mouentem Metaphysicam.

§. VII.

a *Causa Naturalis pestis.*
b *Cur ad medicos eius consideratio pertineat.*
c *Mouens & disponens.*
d *Vnde desumatur.*
e *Primordiorum vis quanta.*
f *De rerum cognatione, & compaßione ex Proclo.*
g DEVS *in vanum nihil creauit.*
h *Vires Astrorum probantur experimentis.*
i *Dubium quorundam cui satisfacit author,*
k *De motus Astrorum viribus.*
l *Vis dierum decretoriorum.*

m *Vis directionum probatur experimentis.*

n *De I. Pico Mirandulano N.B.*

o *Vires habent tum stellæ, tum etiam earum motus.*

p *Affirmatur effectuum Astralium quemadmodum & cæterarum rerũ creatarum vim Diuinæ subiici voluntati.*

q *Duo ad causarum pestis naturalium cognitionem necessaria.*

HIs positis veniendũ ad ἐξήγησιν [a] Causæ naturalis, cuius doctrina conuenientior est Medicis disciplinis; [b] cùm enim illi potissimum circa corporum considerationem versentur, síntque vt vulgò loquuntur, *sensuales artifices*, corporum & causarum eorundem affectiones magis inspiciunt. Videamus igitur quid sit quod intra Naturæ corporalis limites conclusum pestiferi illius μιάσματος Causa efficiens esse possit: id enim ipsum erit causa Luis pestiferæ tum [c] *disponens*, tum *mouens*. Nos superiùs simplicem humorum, Elementorum, & Astralium schematismων generaliorum considerationem, multis magnisque rationibus reiiciendam demonstrauimus, nostrum nunc est igitur aliam aliquam causam statuere cum conditionibus allegatis constantem. [d] Hæc ex *peculiari quadam Astrorum constitutione in locis & personis singularibus* desumitur: Nam iampridem ex Astrologorum Doctrina constitutum est ex ipsis rerum *primordiis* futura omnia ad vltimum finem per cœlestis Thematis inspectionem coniici ἀπὸ μὲν πρώτης ἀρχῆς, inquit Ptolemæus lib. 3. tetrab. cap. 1. θεωρεῖται τὰ καθόλου τῆς συγκρίσεως ἰδιώματα.

quod

quod etiam confirmat nobis amicitiæ & honoris caufa femper nominandus R. Campanella in Aftrologicis & Medicinalibus, Theologus, & Philofophus eximius. Sicque quælibet Vrbes, quælibet Animalia, imò & quælibet ex iis quæ ex elemẽtis, quacũque ratione oriũtur & occidũt, & fuperioribus cœlorum corporibus fubiiciuntur, vim ab iis recipiunt, reguntur & mouentur propter eam quæ fingulis creatis vifibilibus & inuifibilibus à fummo opifice in creatione rerum, & conferuatione data eft[f]. *Hanc enim cognitionẽ compaßionémque aliorum ad alia in rebus naturalibus, & manifeſtorum ad vires occultas cum conſiderarent Sacerdotes antiqui* (inquit Proclus lib. de Sacrif. & Magia) *ſacram eorũ ſcientiam condiderunt; agnouerunt in infimis ſuprema, in ſupremis infima, in Cœlo quidem terrena ſecundùm cauſam, modoque cœleſti, in terra verò cœleſtia, ſed modo terreno.*[g] Et reuera Devs in mundi creatione nihil in vanum feciffe dicitur, fed vt fcribit Mofes Hebræus poft omnium rerum creationem (Gen. 1. v. 31.) vidit Devs cuncta quæ fecerat, & erant valde bona[h]: Imò & *experientia* teftis eft, multa confentire cum incrementis & decrementis Lunaribus (quæ funt diuerfi ad folem habitus) vt Mare, Cancri, Selenites, &c. multa moueri cum Sole vt Calendula, Chicorium, Tithymalus heliofcopius: quędam cum ftellis fixis, fic cum Canicula mouetur Orix fera; quæ vt fcribit Plinius in exortu eius contra ftare & contueri, ac velut adorare videtur, cùm fternuerit: Sic canes toto eo eiufdem exortus fpatio, propter prædictam fympathiam maximè in rabiem agi non eft dubium:

sic cum Stella Polari in Cauda Cynosuræ consentit Magnes, sensibilique motu demonstrat hunc consensum cur non & reliquæ stellæ? quarum vires quia nondum manifestæ factæ; vel cunctis non sunt, ideóne reiiciendæ? Sunt enim & multa alia quæ possunt ad hanc rem adduci, de quibus Plin. lib. 2. Hist. naturalis. D. Augustinus in lib. de Ciuit. Dei, & nouissimè I. B. Porta Neapolitanus copiosè cap. 15. lib. 1. Mag. nat. vt etiam Antonius Mizaldus de sympath. & Antip. Harmon. Cœli, &c. ac tandem R. Campanella quem honoris & amicitiæ causa nomino lib. de Sensu rerum. Sed forsan pertinacioris aliquis peruicaciæ concedens istas sympatheias, forsan [i] negabit vim motuum: nam certè dum Stellæ mouentur secundùm varias vices, & temporum periodos varias etiam producunt effectus in temporibus variis [k]. Ac etiam forsan à receptissimo Galeno, nascente adhuc inter Europæos pleniore hac cognitione quam Ptolomæus edidit, admissa de Diebus decretoriis sententia satisfacere poterit. Nam summus ille Medicinæ interpres lib. 3. de diebus decretoriis motui Lunari potestates [l] Dierum decretoriorũ adscribit; Quemadmodum & Astrologus Aph. 60. Centiloquij: Ἐπὶ τῶν ἀρρώστων βλέπε τὰς κρισίμους ἡμέρας, καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ☽ ἐν ταῖς γωνίαις τοῦ ἑξκαιδεκαέδρου, ὅταν γὰρ εὕρῃς τὰς τοιαύτας γωνίας ἀκακώτους καλὸν ἔσται τῷ νοσοῦντι, εἰ δὲ κεκακωμένας ἐναντίον. Directionum verò motus tot experimentis, tantisque comprobati sunt & recepti vt nullus mentis bene sanæ reiicere tentet earum vim plane cognitam [m]. Quod si quis

contradi

contradicendi ſtudio nitatur huius veritatis fundamenta deſtruere, vincatur prædictione mortis Iulij Cæſaris tunc adhuc viuentis, cùm facta eſt per Spurinam,& Domitiani per Aſcletarionem mathematicum, quemadmodum & celeberrimo illo euentu directionis Geneſeos [n] Ioannis Pici Mirandulani qua ex progreſſu Horoſcopi 17.gr.& 12.min.♎ ad locum ♂ in 12. gradu ♒ mors accidit anno 33. viro huic, qui cum Aſtrologiæ veritatem ſuis rationibus, & libris confutare voluiſſet, experimentis Aſtrologorum victus eſt.[o] Illa enim ſatis ſuperque vires ſtellarum, & motuum earundemque certa quædam tempora patefaciunt,ita vt nullus amplius niſi ſummo cum errore, ſummaque peruicacia negare auſit vires datas eſſe ſtellis errantibus & inerrantibus earumque motibus; non alia ratione qua metallis, lapidibus, herbiſque v.g. Rhabarbaro,cui vt vis purgandi data eſt,ſecundùm quam Medicus aſſerere poteſt eo aſſumpto excrementa deiici hâc aut illâ horâ,ſubrufa, bilioſa,&c. Ita ſyderibus etiam poteſtates datæ ſunt ſecundũ quas Aſtrologus audeat dicere cõſideratâ eorum naturâ, tales aut tales res verè euenturas; & motu cognito tali, aut tali tempore [p], ſaluâ DEI Optimi Maximi voluntate,cui neque vis Magnetis dum ferrum attrahere, Rhei dum bilem extrahere, Aſtrorum dum dicuntur hoc vel illud efficere, quicquam poterit imponere. Quamobrem cùm hæc ita ſe habere manifeſtum ſit; Dicamus ad cognitionem cauſarum, tum diſponentium, tum mouentium Luis peſtiferæ duo imprimis eſſe neceſ-

ſaria, primum ſcilicet vt cognoſcamus *Themata Cœli* ad prima momenta Ciuitatum, vicorum, & cæterorum locorum quæ peſte affliguntur. Deinde vt *peculiarem ſingularium indiuiduorum notitiam habeamus*, atque intelligamus ex Cœli Schemate natalitio, vitæ vniuſcuiuſque amfractus, & per ſeriem annorum ex directionibus motus.

§. VIII.

a *De Themate Cæli locorum.*	h *Abſciſores qui.*
b *Quid in hoc conſiderandũ.*	i *Antiſcia.*
c *Locus apheticus.*	k *Termini.*
d *Partes interimentes.*	l *Authoris obſeruatio.*
e *Morbus peſtilens.*	m *Loca Zodiaci peſtem ſignificantia.*
f *Peſtilentiæ etymon.*	n *De Ioue Planeta obſeruatio.*
g *Hyleg quid.*	

VSus deinde talis erit; vt in[a] Themate, vel Typo cœleſti ad primum conſtructionis momentum dato[b] conſideremus in vrbe, vico, Loco ad quem gradum Zodiaci per numerũ graduum Æquatoris circuli feratur annus peſtilens, ab aſcendentis, aut loci hylegialis, Grçci[c] τόπον ἀφαιτικὸν appellãt, gradu; ſi enim feratur ad partes quas Ptolemæus[d] ἀναιρετικὰς appellat .i. interimentes in dicta ciuitate peſtem ſignificabit, vel morbum peſtilentem vt enim hoc obiter dicam: Quicumque morbus depaſcitur homines, & enecat ſtatim[e] peſtilens appellatur ex

D. Isidori Etymo quia vt inquit ille 4. Etym. c. 5.[f] Pestilentia quasi pastulentia dicitur, quod velut incendium depascat; Quis autem sit[g] Hyleg siue ἀφέτης, omnes declarant Astrologi, ita vt nec sit opus hîc scribere.[h] Abscisores verò sunt planetarum maleficorum radij, siue in coniunctione, siue in aspectibus □ & ☍ ad aphetica loca item △ in signis breuium ascensionum, & ✶ in signis longarum[i] Antiscia, &[k] Termini prædictorum planetarum, & Sol aliquando vbi Luna est hyleg. Sed de his plura apud Astrologos, Ptolemæum, Abenezra, Abenragel, & Ioannem Hispalensem, & nouissimos Cardanum, Schonerum, Gauricum, Origanum, & R. P. Campanellam vt alios innumeros omittam Rauzouium, Ferrerium, Leouitium, &c. Item quod summoperè notandum est, *Eclipses* luminarium factæ, vel *in gradu ascendentis*, aut *angulorum*, quemadmodum & in *sexta domo*, aut etiam in loco domini sextæ domus, aut domini ascendentis. Tertiò pestis fit ([l] quod ego ex obseruatione mea habeo in morbis omnibus Epidemiis) si significator motu suo Astronomico, qui ex Tabulis & Ephemeridum calculo patet, redeat ad locum in quo fulgebat in radice, vel ad eius □, vel ☍, aut aspectus æquiualentes, de quibus suprà, tunc enim altero maleficorum lædente locum aphæticum, etiam platicè excitatur pestis, aut pestilens febris; Quemadmodum etiam si maleficus Planeta reperiatur, vel in sexta, vel cum domino sextæ domus, vel etiam in[m] *his gradibus* quos Frater Perscrutator (tract. de temperie aëris concl. 8.) Pestilentias designare scribit, &

ſunt 28.gradus ♉,15.gr.♐,12.gr.♑, 4.vltimi gradus ♒, 4.primi gradus ♓; item & loca quinque nebuloſarum. Addunt Aſtrologi coniunctiones trium ſuperiorum in talibus etiam peſtes ſignificare, & reuera illi Planetæ ſunt ſignificatores peſtis; [n]Licet enim Iupiter ſit beneficus, tamen in ſocietate malorum lędit etiam, & per tempeſtates, vt experimento compertum habeo, & per peſtes, vnde Heſiodus,

Τοῖσι δ' οὐρανόθεν μέγ' ἐπήγαγε πῆμα ΚΡΟΝΙΩΝ

Λιμὸν ὁμοῦ καὶ ΛΟΙΜΟΝ. ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί.

Et notat Magnus Albertus lib.2.de propriet.Elementorum tract.2.c.1. quod coniunctio ♄ & ♃ in ♊ facit ventos peſtilentes necantes multitudinem hominum & animalium. Huc etiam referri poſſunt quæ de ſignificatione dominorum Orbis magni Anni cuiuſlibet, magnarum Coniunctionum, Eclipſeωn, Eleuationum planetarum aliorum ſuper alios, Dominoruum anni in Reuolutionibus, de quibus copioſè Albumazar Tractatu de magnis coniunctionibus. Vnicum adiungemus ſcilicet ☉ & ☿ aliquando peſtilentias ſignificare, quod probari poteſt poſt obſeruationem ex plurimis locis Haly & Ptolemæi.

§. IX.

a *Dubium circa cognitionem temporis constructionis Vrbium.*

b *Soluitur authoritate Ptolemæi.*

c *Authoris experimentis, & obſeruationibus.*

d *Laborioſa praxis hæc quid*

quid requirat.
c *Authoris excusatio.*
f *Eius quotidiana exercitia.*

SEd video magnum lectori[a] scrupulum obiectum, quod præclusam sibi viam videat in inuestigatione momenti constructionis incipientis locorum peste afflictorum; & reuera res est difficillima; quod agnoscens [b] Ptolemæus cap. 4. libri 2. quadripart. de particularum prædictionum ratione sic scripsit, Καὶ ὅτι δὲ ἐπὶ τῶν *μητροπολέων κἀκεῖνοι μάλιστα συμπαθοῦσι οἱ τόποι τοῦ ζῳδιακοῦ κύκλου*, &c. subiungit ἐφ' ὧν δὲ οἱ *χρόνοι τῶν κτίσεων οὐχ εὑρίσκονται, εἰς τὴν τὸν κατὰ καιρὸν ἀρχόντων, καὶ βασιλευόντων γενέσιν ἐμπίπτει τὸ μεσουράνημα*, &c. Vult igitur inueniri typos vrbium in quolibet regno, & sub eo, ex M.C. Principum; Et licet hanc viam paucissimis obseruationibus hactenus comprobare potuerim, quia tamen est Astrologi receptissimi, huic addam tantum quod [c] Ego firmioribus experimentis comprobaui, videlicet considerationem *variorum accidentium* vt vocant in aliquo loco, per relationes Chronologicas excerptam ad hanc rem facere posse, si modo obseruemus Cœli faciem circa illa tempora, ac maximè *constitutionem trium superiorum Planetarum*: ita enim hæc loca simul sibi vel tetragona, vel opposita radiatione respondere obseruabimus, vel iis saltem æquiualentibus, de quibus suprà scripsimus. Deinde si mentem adhibeamus *ad loca magnarum coniunctionum*, atque *Eclipsewn in luminaribus*, facillimè loca thematis præcipua pro futuris præcognitionibus

bus annotabimus. *Transitus* etiam *planetarum* super gradus horoscopi considerandi sunt, & videndum est in quibus gradibus sint malefici Planetæ: Si enim secũdâ, vel tertiâ repertâ obseruatione cõfirmaueris, poteris gradum horoscopi verũ, & genuinum, agnoscere, ac eo habito cœli in duodecim partes diuisi typum pro ratione latitudinis loci exstruere, & horam huic tuæ positioni aptissimam inuenire, præsertim si tibi dies & mensis vt locum Solis habeas innotescere possit. Quorum notitiam vt facilius comparare valeas tibi *Saturni* planetæ tardissimi gradus, lædentes per tetragonos, vel oppositos radios obseruare conuenit, his enim tibi designabitur, per calculum radicum motuum ex *tabulis Astronomicis* assumptarum, in anno per Chronologicam lectionem inuento, Mensis ad minimum; cui si adiunxeris *Martis* Calculum cum prædictorum graduum pariter lædentium obseruatione, tandem in exactissimam Horæ, imò & ipsius momenti constructionis cognitionem deuenies. Hæc enim licet laboriosa praxis videatur, & sit reuera, nihilominus tamen perito, doctoque simul Astronomiæ, & Astrologiæ professori, nec incerta, nec difficilis vlla ratione videbitur. Duobus enim commodissimè perficietur [d]: *Magna veterum Historicorum lectione*, Deinde *calculo fideli trium superiorum*, maximè ad varia casuum tempora; ac tandem ipsum primæ horæ momentum: Verùm hæc cum praxi, atque exercitatione, longum tempus, & laborem multum expostulare videntur [e], quem si mihi concederent quotidiana mea in [f] Medicis Curatio

Præter obsoletas antiquorum, & recentiorum vt Tychonis & Lãsbergij habes Richelianas ab amico nostro D.N. Durret nouissimè editas inter omnes excellentissimas.

Curationibus quibus distrahor exercitia. Exemplum aliquod Tyronibus apposuissem quo faciliùs in illarum rerum satis arduam meditationem ascendere potuissent; Sed hæc forsan aliquando DEO bene volente præstabimus.

§. X.

a *Quas personas pestis afficiat.*
b *Generalibus particularia subiiciuntur.*
c *Quomodo concurrant & consentiant directiones.*
d *In pestilentia raræ aliorum morborum ideæ.*
e *Comparatio.*
f *Praxis huius doctrinæ.*
g *Quid maxima directio.*
h *Quid minor.*
i *Quid minima.*
k *Veneris Planetæ vis quam salutaris.*

NVnc operę pretium est, vt inuentâ alicui Loco, Ciuitati, Vico, &c. per Thema Celeste, constitutione syderum pestiferâ, videamus *in quos & quomodo agat*, quas scilicet personas, & quomodo afficiat.

[a] Hoc *Schema* cuiusque *particulare* declarabit, dum scilicet quod in Ciuitatum & Locorum supra annotatorum Themate quolibet celesti considerandum diximus, ipsi etiam in peculiarem cuiusque locorum apheticorum, & interimentium obseruationem subtili coniectura traducemus [b], vt enim Astrologi verbis vtar in principio libri 3. quadripart. Ἐφωδευμένης ἡμῖν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τῆς περὶ τὰ καθόλου τῶν συμπτωμάτων θεωρίας, ὡς προηγουμένης, καὶ τὰ πολλὰ

καὶ κρατεῖν δυναμένης τῆς περὶ ἕνα ἕκαστον τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ ἴδιον τῆς φύσεως ἀποτελουμένων ὧν τὸ προγνωστικὸν μέρος γενεθλιαλογικὸν καλοῦμεν. Hâc enim ipsâ ratione, ſi ſympatheticωs conſentiat [c] parua directio Typi particularis cum magnâ thematis generalis, propter ea quæ dicta ſunt ſupra de vi mutuæ concatenationis rerum ſuperiorum cum inferioribus, vnâ eadéque viâ concurrentes Maleficæ ſtellæ, in vnum eundemque effectum maleficentiſſimum conuertentur. Hinc fit vt in lue peſtifera alij morbi ſint [d] rariſſimi omneſque morborum Ideæ malignitatem peſtilentialem contrahant, quia maior vis ſyderum minorem abripit, naturali prorſus ratione, quâ minora maioribus continentur, atque in ſuam quaſi naturam abripiuntur, non aliter ac fluminis plenioris impetu riuuli murmur abſumitur: [f] Hinc etiam, vt anno peſtilenti currente, ſi accedat directio morbi ſignificatrix etiam minor peſtem faciat lethiferam: Si minima ſine letho: ſi maxima mortis certiſſimæ certiſſimum exiſtet indicium. Hæc autem [g] maxima directio fit in qua plures loci hylegiales conſentiunt, quæ fit in locis à multis maleficis inquinatis, ſiue radiis, ſiue corpore, ſiue antiſciis, ſiue terminis, conſentiente Eclipſi, vel aliqua coniunctione maligna in locis vitalibus, cum reuolutionis, & profectionis concordantia. [h] Minor quæ fit tantùm in terminis, vel in radiis ☍, vel □ Solis aut Mercurij à maleficis infecti [i]: Minima quæ ſine conſenſu vllo ſupradictorum fit vt minor, habetque ſalutares aſpectus, aut coniunctiones planetæ boni, aut

Antiſcio

Antiſciorum, aut dignitatum præſertim Iouis & Veneris, *Veneris* autem maximè: [k] nam Venus inter omnes Planetas corruptionem emendat vnde Cuprum, quod eſt Venus terreſtris, putrefactionem impedit, vt experimento conſtat clauo æneo defixo in carnibus, cuius beneficio diu incorruptæ ſeruantur; Quâ de cauſa illa ipſa dicitur è ſpuma maris & ſale orta ſi Mythologicæ Philoſophiæ locus ſit.

§. XI.

a *Cur ſine antidotis in peſte multi ſeruentur.*
b *Cur antidota vulgaria non ſint ſemper ſalutifera.*
c *Authoris Liber.*
d *Subſtantiæ ab aſtris defluunt.*
e *Principiorum Elementarium, & Aſtrorum Harmonia hactenus ignota.*
f *Excrementa humani Corporis.*
g *Cauſæ fouentes Morborum.*
h *Conſenſus Aſtralis Noua & mirabilis Explicatio.*
i *Mercurij volatilis vis in recurſu humorum iuuando.*
k *Solis & Mercurij coniunctio.*
l *Paradoxon de Mercurio.*
m *Authoris obſeruatio.*
n *Exemplo illuſtratur.*
o *Authoris Pentagonum.*
p *Conſtellationes Lugduni Peſtiferæ.*
q Coqueluche.
r *Dyſentericus fluxus.*
ſ *Prædictio peſtis quomodo fieri poßit.*

EX his igitur Luce meridiana clarius euadit cur Peſtis tempore alij pereant [a], multi ſine viribus

Pharmacorum & antidotorum salui maneant & incolumes, quod absit scilicet vis consentiens directionum maleficarum particularium, veneficâ vi generaliori crescente. Cur verò quidam cum vulgaribus Antidotis pereant hoc non solùm facit; sed diuersa vis, & actio varia promissorum-abscisorum, de quâ nunc agendum. [b] Neque enim parum refert vt intelligamus *quomodo agant in nos Astra* cum eâ præsertim ignorantiâ factum sit hactenus, vt multi Astrologiam fabulis & nugis anilibus inuolutam omninò superstitiosã crediderint. Docuimus in Experimentis Philosophiæ nostræ demõstratiuę Circulo tertio [c] Pẽtagoni Vniuersalis [d] substantias ab Astris sensibiliter ad nostra corpora defluere, harmonicè cum singulis Elementaribus Principiis consentientes [e] *Ignem centralem* Elementarem, & Microcosmicum augeri & minui cum *solari vim Salis* & *Aquæ* cum *lunari* substantia, quâ augetur æstus Oceani, & quam in spongia vidimus aliquando vim *Oleosi fomitis* ignis naturalis *Veneris*, diuersis affectionibus concinere, & *spiritus* illius *naturæ ancipitis* augmentum, & decrementum, cum satellite Solis *Mercurio*, diuersos habitus ad Solem Microcosmicum sustinere, quemadmodum & *aërem*; cum *terra*, quæ est matrix, combustibilis partis mixtorum, Veneris sentiat δυώαμιν [f], *Excrementa* verò tum *Venerea* cum etiam *Mercurialia* consentire cum duobus superioribus, Erronibus *Marte*, & *Saturno*. Hæc autem cum sint causæ [g] fouentes Morborum, quatenus ex se produnt vires soluentes, dissoluentes, opprimentes & supprimẽtes spirituum

Micro

Microcoſmicorum, & phyſicam partium euertentes διάθεσιν, cum hac ratione Soli Microcoſmico opponantur vitæ animalis authori, cum ſuperioribus planetis [h], *ita conſentiunt*, *vt quemadmodum* ipſi harmonico & Aſtronomico motu cum Sole Zodiaci ſpatia annua periodo decurrente diuerſimodè feruntur directi, & à Mundo Elementari, & Animali remotiores, aut Retrogradi propiores Solem ſemper directo Radio, ſiue Coniunctionis è ſuperioribus, ſiue oppoſitionis ex inferioribus, accendentes illius ignem παρὰ φύσιν, aut ad illũ extinguendum in quibuſdam etiam Elementorum partibus, aut Elementatorum ſubiectorum ſalis & aquæ, aut Mercurialis ſpiritus poteſtatem commouentes; *ſic etiam illa* impura excrementa nunc per viam *Circulationis* venarum & Arteriarum in Glandulas ſegregata, nunc *recurrentia* præter naturam ad extinctionem naturalis ignis properent; vel vim prædictam ſimilem Coniunctionis, & oppoſitionis exerant. Hoc autem iuuat [i] volatilis ille Mercurius ancipitis naturæ bonæ-malæ maximè, cùm recurrens Soli Animali coniungitur, quod indicat [k] *Cœleſtis* in ſuperioribus cum *Sole coniunctio dum* Retrogrado motu vicinior nobis, Soli ſimul coniungitur, & [l] noſtro reſpectu quaſi opponitur; etſi non intermediis [m] Elementis. Notauimus enim in omnibus tempeſtatum peſtilentium Lugdunenſium initiis annis 1564. 1582. 1577. 1628. 1637. & 1638. Coniunctiones Solis & Mercurij Retrogradi, directionibus, turgentia μιάσματα peſtilentia commouiſſe modis ſupraſcriptis;

quos qui intelliget, pleniorem non quæret actionum veneni pestilentis rationem; Quam si illustriorem expectat ab [n] exemplorum consideratione, candelæ contempletur ab impetu copiosi spiritus irruẽtis ex folle cum fœtido vapore extinctionem, & perspectissima suæ meditationi coniungat [o] Pentagoni nostri iam citati ἀξιόλεκτα, ita fiet vt tandem agnoscat nobiscum [p], *Cur Lugduni ♄ in fine Cancri, & principio Leonis, fine ♎ & princip. ♒ fin. ♉, & princip. ♊, &c. annis prædictis pestes excitarit cur in fine ♈. anno 1557. Epidemicum morbum Gall.* [q] *La Coqueluche, cur anno 1625. in* [r] *♍ dysentericum fluxum*, cuius eleganter conscripsit Historiam V. CL. D. de la Moniere Collega noster. *Cur aliis ⚹, & △ à nobis quasi digito commonstratis paginis suprascriptis, cur ☿ in iisdem afficiat? aliaque plurima ex* [s] quorum cognitione in *occultissimarum Causarum* cognitionem, & ad *futurorum temporum* præcognitionem mirabilem, quam in Medicis exoptauit Hippocrates perueniet.

§. XII.

a *In Zoilos Indoctos.*
b *Ramus Aureus.*
c *Difficilia quæ pulchra.*

SEd talia quemadmodum sublimioris & excellentioris artis ostendunt miracula, ita præstantissimorum ingeniorum vires & labores expetunt [a], Indoctorum hominum studium, & prophanorum sciolorum operam inutilem contemnentia. Hîc enim quasi in opaca arbore latet.

Aureus

[b] *Aureus & foliis & lento vimine ramus.*
Doctorum Menti dictus sacer. Optime Lector,
Ergo altè vestiga oculis, & ritè repertum
Carpe manu; namque ipse volens facilisque sequetur.
——————[c] *aliter non viribus vllis*
Vincere, nec duro poteris conuellere ferro.

Hunc verò vbi obtinueris poteris *Telluris operta subire, Et Stygios superare lacus, & nigra domare Tartara; At insano iuuat indulgere labori.*

§. XIII.

a *Vsus istius doctrinæ, & paræneseos.*
b *Remedia pia.*
c *Remedia Naturalia.*
d *Generationis pestis modus in Epitomen contractus.*
e *Indicationes præseruationis pestiferæ.*
f *Fixatio Mercurij mobilioris.*
g *Roboratio caloris.*
h *Dissolutio salis impuri.*
i *Triplex virtus naturalis contra pestem.*
k *Experientia virtutis in sale conseruatricis.*
l *Ambarum Griseum.*
m *Aqua Cardui benedicti.*
n *Fixantia.*
o *Roborantia.*
p *Dissoluentia.*
q *Liquor admirabilis.*
r *Diæta prophylactica.*
s *Conseruatiua alimentis admiscenda.*
t *Dispositio contra pestem acquisita.*
u *Periapta.*
x *Zenechta.*
y *Talismanicæ figuræ.*

[a] CVm enim tibi perspicuum fuerit *Metaphysicam causam* adesse pesti sæuienti, *Theologos* adibis, ad-

difces falutaria [b]*Remedia pietatis Ecclefiafticæ, Ieiunium, Orationem*, &c. de quibus in quinto Circulo Pentagoni particularis noftri diximus, vt habitans in Latibulo עליון in vmbra שדי commoreris. Et dicens ליהוה fpes mea es & munitio mea אלהי: Ipfe liberet te à *verbo afpero*, fiue vt ex Hebræo interpretatur Arias Montanus, & Doctiffimus Genebrardus, *à pefte contritionum*, vel *confractionum*, aut Sanctes Pagninus *Lue corruptionum*: Sic enim non timebis à pefte quæ in caligine ambulabit, & ab excidio quod vaftabit meridie vt cecinit Diuinus Propheta Dauid in Pfalmis 1. Et fi inuocato DEO Optimo Maximo[c], *Caufæ naturali naturalibus modis* ipfo permittente occurrere volueris[d], agnofcens *vim commouentem mobilem Mercurialem* Saturninæ, aut Martiali adiunctam, extra conditionem fuam ad interna planetarum Microcofmicorum domicilia, in Corporis centrum, Retrogrado motu, per arterias recurrentem, contra naturam circulationis (quam ab arteriis per venas fieri demonftrauimus) aut id ipfum tantummodo appetentem cum timore extinctionis caloris viuifici, in finiftro cordis ventriculo, per fuppreffionem, aut diffolutionem fpiritus vitalis, ex eo prodeuntis; tuum erit [e]*figere* & *fiftere mobilem illam fuccorum naturam vi falfa*[f] moderata fixatoria & cõferuatrice ligante ☿ petulantiam. Deinde *caloris natiui*[g] *robur firmare, & augere*, vt fufficienti fpirituum viuacium copiâ recurrenti inquinamento refiftat, illud repellat, & [h] *diffoluendo* per fudores vacuet; ad primum confert vis *balfamica* Venerea oleofa, ad poftremum *vis matricis fa-*

lis

lis dissoluens cuius beneficio salsedo impura & arsenicalis Martia, aut coagulatiua, & suffocatiua Saturnina dissoluitur.[i] Triplex igitur valet virtus Naturalis contra pestem *præseruatiua fixatoria*, 2. *roboratiua balsamica*.3.*dissolutiua aquea*, Prima virtus puritati proxima cõtinetur in *Sale*, cùm ex iis quę refert Ambrosius Paræus[k] de D. Heroardo Doctore Medico Monspeliensi, & Nauarro quodam circa curationem peste affectorum haustu muriæ salem vim summam in pestis præseruatione obtinere manifestum sit. Secunda continetur in[l] *Ambaro Griseo*, quod est bituminis genus quod quidem spiritibus vigorẽ afflare, cordis vires reficere, & pestis contagiis apprimè vtile agnoscit Nicolaus Monardus Medicus Hispalensis, & Crato in Consil. qui *certissimum* id *Experimentum* appellat. Tertia in[m] *Aqua Cardui benedicti*, quæ quasi aërea attrahitur à sale quod in mutuo complexu dissoluitur, & quam Remaclus Limburgensis in Hist. Aquar. appellat singulare Antidotum contra pestem. Sub his *tribus ordinibus* continentur omnia quæ licet mixtas alias vires habeant quandam tamen singularem præcellentem obtinent[n]. Nam *Acetum, succus Limonum, Berberorum, & cætera acida* in quibus extensa vis salis est & admixta ligato mercurio, item *Tormentilla, Bistorta*, & *adstringentia omnia roborantia*, sub hac quasi Categoria facillimè disponi possunt cum *sale Corallorum, Margaritarum*, aut Magisteriis eorum, *Hyacinthorum, Smaragdorum. Saphir*, &c.[o] At quæcumque oleosi & roborantis virtute agunt ea sunt quæ accendi facilè possunt *Aromatica omnia*

Santala, Rosæ, Moschus, Angelica, Baccæ Iuniperi, Lignum Aloës, Crocus, Caryophylli, Zedoaria, Cortices arantiorum. & cætera. Ex quibus duabus ſpeciebus Alexiteriorum conflatæ ſunt vires Confectionum illarum, quæ in officinis habentur, Celeberrimarum *De Hyacintho* & *Alkermes*, vt etiam *Theriaca magna Andromachi & Mithridatium*; ſed *Vinum optimum* inter cætera præſtantiſſima eſt antidotus hîc adiicie nda ſi duplicem iſtam vim conſideremus quemadmodum exemplis allatis *in Oenologia noſtra* fusè comprobauimus. Quibus annectas ſi placet Antidotum illam è ſcriniis Mithridatis *Aquas Theriacales & Imperiales*; Quæ quidem ſummoperè probantur ad prophylaxim; Verùm *poſtrema Alexiteria*, in quibus eſt vis [p] *diſſoluens* potius ad Therapeiam pertinent, aut ad eam ſaltem præſeruationem; quæ curationi proxima eſt in iis videlicet qui ex improuiſo vires Contagij alicuius ſuſceperunt. Sunt autem illæ vt diximus *Aquæ tenuiſſimæ* vt ea quæ pro paradeigmate allata eſt, cui *ſtillatitiam Echij, Bugloſſi, Vlmariæ, & Scabioſæ, & eiuſmodi* poſſis ſine errore annectere. Ac ſi bene rem capias componere [r] *Liquorem admirabilem* non erit difficile ad tres illas ſuperiùs propoſitas indicationes, qualem anno 1636. parari iuſſimus feliciter ſæuiente Lue peſtifera in Sebuſiano-Burgundis pro illuſtriſſima quadam familia, quæ huius beneficio quantùm natura patitur Deo benedicente ſeruata eſt, *Rec. ſucci Herbæ Echij Lib. iij. ſucci Acetoſæ Gallicæ Lib. ij. ſucci Limonum Lib. j. queis depuratis adde Radicum Tormentillæ recentium vnc. ix. cum magmate expreſſionis Limonum deſtillentur*

Colligenda Herba D, Veneri coniuncta feliciter aſpiciente ♃.

tur

tur ex Alembico vitreo post digestionem 27. horarum, dosis ad præseruationem 2. aut trium Cochlearium manè ieiunò ventriculo cum pauca cõfect. de Hyacintho, in his quibus sanguis feruentior, & concitatior ad circulationem naturalem: aut cum Theriaca, & confect. Alkermes, in quibus fæculentior, & tardior vt in Melancholicis & pituitosis vulgò dictis. At *Conserua Echij, & terra sigillata, bolus Arm.* vtrisque possunt commodè præscribi: Verùm quemadmodum in *Axiomate salutifero* xvi. diximus [r] Diæta siue victus ratio maximè confert ad vitandam vim pestiferam, vnde iterum repetimus simplicium omnium conseruationi mixtorum virtute salis sui conferentium vsum imprimis admittendum inter Alimenta vt sunt [s] *Vinum, Acetum, Oleum, Mel, Omphacium, Butyrum sal, Saccharum, succi mali Citrij, Arantiorum, Acetosa, Portulaca, &c.* quibus si rectè vtamur tū intra, tum extra quibusdam *lotionibus vinosis & Acetosis loca glandularum, & in his partibus in quibus arteriæ micant* quis dubitat posse obtineri [t] διάθεσιν Mithridaticam, corpus aduersus venena firmissimum conseruantem. Si enim puella ad Alexandrum missa potuit veneficam naturam contrahere, quis neget non posse salutiferam vsu præsidiorum continuo, in quibus vis Alexicaca, quod fecit rex ille Ponti Mithridates. His adiicienda sunt externa virtutis occultioris [u] *Periapta* quorum causas attulimus Circulo quinto Pentagoni nostri particularis. Hæc sunt *Amuleta venenata Arsenicalia & Mercurialia*, de quibus scripsit Fabr. Hildanus, Ficinus, Iordanus, Droëtus, & Pistorius. Crollius *Con-*

stellata,

stellata, addidit [x] *Zenechta*, D. Gaffarellus à D. Laneo amico nostro D. M. compositas [y] *Talismanicas figuras* ad pestem vtiles scripsit. Sed de his plura loco citato.

§. XIV.

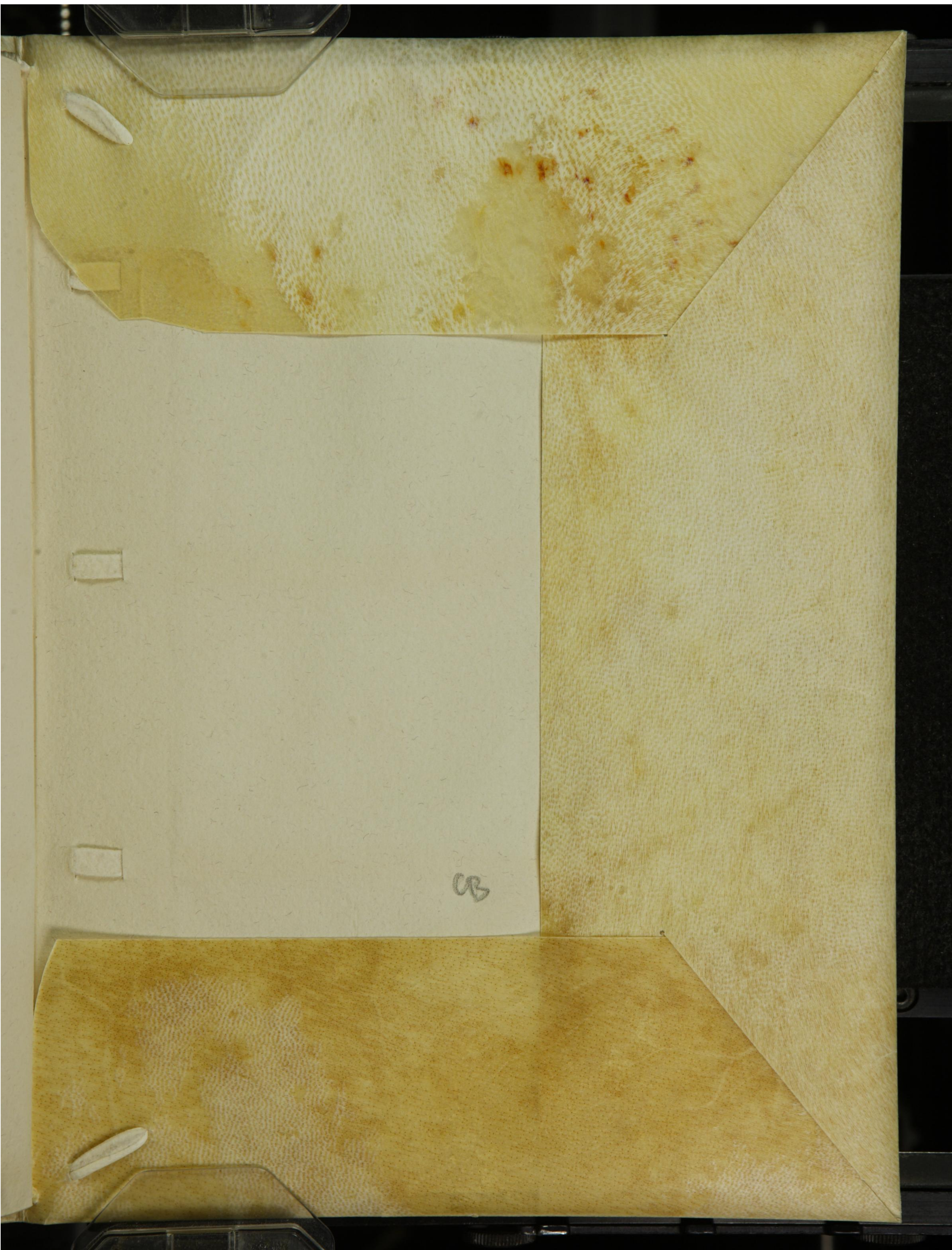
a *Præseruatio sine Pharmacis prudentiæ Ciuilis.*

b *Distinctio explicans in qua peste vtiles sint Medici.*

[a] VLtimum est quod timidioribus dicamus, si aliquem vsum ex hac Methodo quærant sine Pharmacis tempore pestis, ex Horoscopo, vel hylegiali loco videant, *an sit aliqua directio malefica illo anno*, &c. quod etiam leuiter in Mathematicis versatus poterit, vel ex Tabulis Ascensionum, vel Horariorum temporum, vel crassiori Minerua ex ipsius Globi artificialis maioris reuolutione cognoscere. Fugiat citò & longè ab hac domo, hoc vico, hac Ciuitate, & tardè vt dicitur redeat. Ita enim suadebant Medici Monspelienses, teste Rebuffo de Priuil. Schol. Priuil. 11. n. 2. rationem affert ibid. ex Paulo in l. si ab hostibus, §. fin. ff. solut. matrim. quòd contra eam non valeant Medici, nec Medicinæ [b], quod in Metaphysica verum est. In Physica verò *nisi aliquid sit ex iis quæ circa particularem Genesim obseruanda diximus*, confidenter maneat, nam etiam sine antidotis, lege naturali à DEO constituta manente seruabitur.

FINIS.

37

CB